

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 16/2008 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2007

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä huhtikuuta 2008 lähettäessään hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2007 (K 2/2008 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- apulaisosastopäällikkö Christian Krogell,
- apulaisosastopäällikkö Veli-Mikko Niemi,
- hallitusneuvos Vilppu Talvitie, maatalousneuvos Kirsi Heinonen, vanhempi hallitussih-

teeri Susanna Paakkola, neuvotteleva virkamies Juha Palonen, ylitarkastaja Hannele Sankari ja eläinlääkintötarkastaja Kai Pelkonen, maa- ja metsätalousministeriö

- vanhempi tarkastaja Atro Virtanen, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- vanhempi tutkija Elina Virtanen, MTT Jokioinen
- valmiusasiamies Juha Mantila, Huoltovarmuuskeskus
- terveysinsinööri Pekka Vallenius, Varkauden kaupunki
- toimitusjohtaja Lauri Juola, Siemenperuna-keskus
- lakimies Anne Kontkanen, OP-keskus.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Maa- ja metsätalousvaliokunta rajaa lausunnon kertomuksen eräiden lausumien käsittelemiseen.

Yksityiskohtaiset kannanotot

Perunan rengasmätä

(HE 87/1995 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta)

Eduskunta edellytti 7.11.1995, että maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä n:o 41/1994 vp ja maa- ja metsätalousministeriön 13.10.1995 päivätyssä selvityksessä esitetyt toi-

menpiteet, niitä tarpeen vaatiessa vielä tehostaen, toteutetaan välittömästi pyrkimyksenä luoda Suomesta rengasmädästä vapaa alue kolmessa vuodessa.

Valiokunnan kannanotto

Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on kertomuksessa todetun lisäksi käynyt ilmi, että erityisesti siemenperunan tuonti muista EU-maista Suomeen on merkittävää ja lisää riskiä vaarallisten kasvintuhoojien tulosta tuotantoalueellemme. Piilevänä esiintyvää rengasmätää ei markkinavalvonnan tarkastuksissa aina voida varmasti

todeta. Lisäysviljelyksessä bakteerimäärät kasvavat ja saastunta tulee esiin. Rengäsmätäta-pausten alkuperän jäljittäminen onkin valvontaviranomaiselle suuri haaste tulevina vuosina. Nykytilankin säilyttäminen taudin suhteen edellyttää jatkuvaa valppautta ja yhteistyötä niin valvonalta, viljelijöiltä kuin kaikilta peruna-alalla toimivilta tahoilta.

Valiokunta pitää lausumaa edelleen tarpeellisenä. Samalla valiokunta korostaa niin ruoka- kuin teollisuusperunan (mm. tärkkelystuotanto) suurta merkitystä osana maamme maataloustuotantoa.

Maaseutuelinkeinorekisterilaki

(HE 165/2000 vp, VJL 2/2001 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta)

Eduskunta edellytti 7.12.2000, että maaseutuelinkeinorekisterilain kokonaisuudistuksen yhteydessä kartoitetaan eri tietojen asianmukaiset säilytysajat tietotyypeittäin ja että sen jälkeen mahdollisimman pian eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen sisällytetään ehdotukset säännöksiksi tietojen säilytysajoista.

Valiokunnan kannanotto

Valiokunta toteaa, että kertomuksessa mainittu esitys (Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä; HE 161/2007 vp) on käsitelty eduskunnassa ja lakiin maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä (284/2008) on otettu säännökset tietojen säilytysajoista. Valiokunta katsookin, että lausuma voidaan poistaa.

Laki Metsähallituksesta

(HE 154/2004 vp, 248/2004 vp — EV 233/2004 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta)

Eduskunta edellytti 13.12.2004, että hallitus osoittaa valtion talousarvioesityksessä korkeakouluille ja/tai oppilaitoksille tarvittaessa lisärahoituksen, jos valtionmaalla sijaitsevien opetus- ja/tai tutkimusmetsien pysyttäminen korkeakoulujen ja/tai oppilaitosten hallinnassa sitä vaatii.

Valiokunnan kannanotto

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olleet valtion maat siirtyivät vuoden 2008 alusta Metsähallituksen hallintaan. Tutkimuksen ja opetuksen tarpeiden huomioiminen Metsähallituksen toiminnassa on Metsähallituksesta annetun lain (1378/2004) 5 §:n mukainen liikelaitosta koskeva muu yhteiskunnallinen velvoite.

Metsähallituksella on voimassa olevat sopimukset kaikista opetus- tai tutkimusmetsistä. Sopimukset ovat määräaikaista, mutta niissä sovitut määräajat ovat pitkiä, yleensä kymmeniä vuosia. Sopimuksia on tehty yli 40 kappaletta ja ne on solmittu pääosin opetuslaitosta ylläpitävien kuntayhtymien kanssa. Määräaikaista sopimuksia ei pääsääntöisesti voida irtisanoa tai sopimusten ehtoja muuttaa kesken sopimuksen voimassaoloaikaa ilman molempien sopimusosapuolten suostumusta.

Sopimusten mukaan opetus- ja tutkimusmetsät ovat oppilaitosten käytössä korvauksetta. Metsistä mahdollisesti kertyvät tulot jäävät oppilaitoksille. Oppilaitoksien velvollisuutena on puolestaan tehdä kustannuksellaan metsissä tarpeelliset metsänhoitotyöt ja mahdolliset perusparannustyöt.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että lausuma voidaan poistaa.

Tilatukijärjestelmä

(HE 17/2005 vp — EV 93/2005 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta)

6) Eduskunta edellytti sen selvittämistä, aiheutuuko tilatukijärjestelmän tukioikeuksien siirtokelpoisuudesta vaikutuksia jo kiinnitettyjen maatalouskiinteistöjen vakuusarvoihin siten, että vakuuksien riittävydestä syntyy epävarmuutta.

Valiokunnan kannanotto

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on kiinnitetty huomiota siihen, että tilatukijärjestelmän mukainen tukioikeus voidaan luovuttaa

kiinteistöistä erillisenä ilman kytkentää peltolaan. Tukioikeuden luovutus vaikuttaa vakuutena olevan maatalouskiinteistön arvoon sitä alentavana tekijänä. Tilatukioikeuden erillisellä luovutuksella on vaikutus tilanpidon kannattavuuteen, ja ilman tilatukioikeutta myytävän maatalouskiinteistön kauppahinta on alhaisempi kuin tilan, jolla on tukioikeuksia. Koska tukioikeudet eivät kuulu kiinteistökiinnitysten piiriin, on pidetty tarpeellisena, että olisi jokin menettely, jolla kiinteistöpanthin haltija voisi varmistua siitä, että tukioikeuksien säilyminen kiinteistölle voitaisiin pantinhaltijan niin halutessa turvata.

Pantinhaltijan kannalta selkeä vaihtoehto olisi se, että tukioikeus voitaisiin pantata itsenäisenä varallisuuspitoisena oikeutena. Tukioikeus sinällään täyttää kaikki panttikelpoisuuden yleiset edellytykset. Ongelmana on se, ettei panttioikeuden ns. julkivarmistusta ole mahdollista toteuttaa. Tukioikeutta koskevan panttauksen julkivarmistus tulisi toteuttaa siten, että tukioikeuden pantinhaltijan panttausta koskeva ilmoitus rekisteröitäisiin julkiseen rekisteriin.

Kun laki maaseutuelinkeinojen tietojärjestelmistä tuli voimaan 1.5.2008, myös maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmien sisältö tuli julkiseksi julkisuuslain ja henkilötietolain asettamissa rajoissa. Koska siten jo nyt on olemassa valmis rekisteri, johon on mahdollista merkitä pantinhaltijan panttausilmoitus, valiokunta pitää tarpeellisena, että rekisterin käyttömahdollisuudet tähän tarkoitukseen selvitetään ja tarvittaessa rekisteriä kehitetään niin, että se täyttää julkivarmistuksen luotettavuudelle asetettavat vaatimukset.

Yhtenä vaihtoehtona on myös yritysikiinnityslain tarkistaminen siten, että tukioikeus määriteltäisiin kuuluvaksi yritysikiinnityksen piiriin.

Valiokunta pitää lausumaa edelleen ajankohataisena kiinnittäen lisäksi huomiota edellä esitettyyn.

Eläinkoelautakunta

(HE 32/2005 vp — EV 193/2005 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta)

1) Eduskunta edellytti 12.12.2005, että eläinkoelautakunnan työjärjestykseen sisällytetään määräykset, jotka varmistavat sen, että niin eläinkoelupahakemuksen käsittelyä valmisteltaessa kuin eläinkoelupahakemuksen varsinaisessa käsittelyssä tarkasteluun otetaan kysymys siitä, edellyttääkö hakemuksen ratkaiseminen uusia periaatteellisia linjauksia.

2) Eduskunta edellytti, että maa- ja metsätalousvaliokunnalle toimitetaan eläinkoelautakunnan ensimmäisen toimintavuoden jälkeen selvitys, josta käy ilmi, miten eläinkoelupahakemuksia koskevat ratkaisut ovat määrällisesti jakaantuneet eläinkoelautakunnan ja sen jaostojen kesken.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että maa- ja metsätalousministeriön hyväksymään eläinkoelautakunnan työjärjestykseen sisältyy eduskunnan lausuman edellyttämä vaatimus.

Eläinkoelautakunta on käsitellyt kokouksissaan periaatteellisia linjauksia erillisinä kysymyksinä ja ohjaa tällä menettelyllään jaostojen toimintaa yksittäisten hakemusten osalta. Ensimmäisen toimintavuoden aikana eläinkoelautakunta on linjannut periaatteet seitsemällä eri osa-alueella. Nämä periaatteet on julkaistu eläinkoelautakunnan perustamilla nettisivuilla.

Hallituksen toimenpidekertomuksessa on todettu, että eläinkoelautakunta on 31.12.2007 mennessä käsitellyt yhteensä 494 lupahakemusta. Käsittelyyn on 1.8.—31.12.2006 välisenä aikana tullut 156 hakemusta ja 1.1.—31.12.2007 välisenä aikana 338 hakemusta. Näistä 483 lupahakemusta on ratkaistu jaostojen kokouksissa ja 11 lupahakemusta on siirtynyt eläinkoelautakunnan käsittelyyn.

Tarkennuksena hallituksen toimintakertomukseen valiokunnalle on lisäksi todettu, että eläinkoelautakuntaan 1.8.2006—31.12.2007 saapuneista 494 lupahakemuksesta oli vuoden 2007 loppuun mennessä ratkaistu 479. Näistä 469 ratkaistiin jaostoissa ja 10 eläinkoelautakunnassa.

MmVL 16/2008 vp — K 2/2008 vp

Valiokunta katsoo, että lausumat voidaan poistaa.

Yhteenveto

Valiokunta toteaa, että kertomuksesta voidaan poistaa seuraavat lausumat:

— Maaseutuelinkeinorekisterilaki (HE 165/2000 vp, VJL 2/2001 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta); lausuma.

— Laki Metsähallituksesta (HE 154/2004 vp, HE 248/2004 vp — EV 233/2004 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta); lausuma.

— Eläinkoelautakunta (HE 32/2005 vp — EV 193/2005 vp, maa- ja metsätalousvaliokunta); lausumat 1 ja 2.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että perustuslakivaliokunta mietintöään laatiessaan ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
jäs. Susanna Haapoja /kesk
Hannu Hoskonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /r

Pentti Oinonen /ps
Klaus Pentti /kesk
Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.